

VÄSTERBOTTEN

Berättarnas län

en guide till litteraturen

INNEHÅLL

- 3 Att resa i Berättarnas län – en guide till
15 författarskyltar i Västerbotten av Gunnar Balgård
- 4 Södra länsdelen från Umeå
- 7 Inlandet från Lycksele
- 11 Norra länsdelen från Skellefteå
- 16 Dåtid möter nutid av Lena Kjersén Edman
- 18 Lina Sjöberg och Elisabeth Rynell
- 20 Röster i Västerbotten
- 22 Poesi. Lars Lundkvist och fler
- 23 Nya berättelser
- 25 Katarina Mazetti och Solja Krapu
- 27 Ungdomsböcker från Västerbotten
- 29 Böcker nämnda i texten *med anknnytning till Västerbotten*
- 30 Bibliotek i Västerbottens län

2., omarbetade uppl.

Text: Gunnar Balgård, Lena Kjersén Edman lena.kjersen.edman@bredband.net

Omslagsbild: ©Bill Olson/BUS 2006

Foto: VK:s bildarkiv

Produktion: ARCIV (Artist Resource Center in Västerbotten) i samarbete med
Länsbiblioteket i Västerbotten.

Grafisk form: Linda Eriksson, ARCIV

Tryck: Wallin & Dalholm

För ytterligare information kontakta:

Länsbiblioteket i Västerbotten: tel 090-785 45 81/88,

www.vll.se/ac/lansbiblioteket

ARCIV: tel 090-12 52 99, info@arciv.se, www.arciv.se

Norrländska författarsällskapet: www.norrlandsforfattare.nu

Litteratur om Västerbotten:

<http://websok.libris.kb.se/websearch/?form?type=both>

Umeå 2006

Att resa i Berättarnas län

– en guide till 15 författarskyltar i Västerbotten

Att litteraturen, ja all konst, lever av sitt landskap är en självklarhet som är lätt att uttala men inte alltid lika lätt att avstämna mot verkligheten. Att författarna hämtar sitt bästa material från platser där de vuxit upp och levat, det är en given sak, eftersom de känner dessa bäst.

Motsvarande gäller oss läsare. Vi stimuleras i vår läsning när vi har egna synbilder inom oss av böckernas miljöer, när vi ser var handlingen utspelas, när vi hör hur språket talas och låter i trakten. I en del fall vet vi vilka platser det gäller, i andra är det mer okänt. I någon mån har det också varit en yrkeshemlighet var författarnas miljöer finns, i varje fall medan de ännu skriver om dem, först senare blir de lättare tillgängliga.

När vi nu lättar på förlåten och inbjuder till litterära resor i det egna landskapet, är det med vetskap om att just Västerbottens län har en ovanligt rik lokal litteratur att erbjuda. Denna skriftliga litteratur saknar dock lång tradition. Längre var Västerbotten ett tämligen oskildrat landskap. Först på 1920-talet framträdde Astrid Varing och Helmer Grundström med sina första böcker, och först efter Sara Lidmans roman *Tjärdalen* år 1953 fick länets litteratur och språk sin fulla rikedom. Idag återfinns Västerbotten bestämt i tätgruppen bland svenska landskap i litteraturen.

Om det föreliggande urvalet av 16 författare ska man alltså veta att många andra författarnamn hade kunnat komma ifråga, och med lika goda skäl, så rikt är faktiskt utbudet.

Hur hittar man nu fram till dessa utvalda författarmiljöer? Av tradition och vana har Västerbotten gärna indelats i tre delar, i södra och norra länsdelen samt inlandet, centrerade kring sina huvudorter Umeå, Skellefteå och Lycksele. Det är naturligt att göra så även i denna beskrivning. Vi tar de tre städerna som utgångspunkt för varsin utflykt, som nog kan göras på en dag vardera, men brådska är ju knappast av värde i de här sammanhangen. Med fördel kan man lugnt ägna en ledig vecka åt att med eftertanke följa de västerbottniska författarna i spåren.

De har mycket att berätta om livet i sitt hemlän.

SÖDRA LÄNSDELEN FRÅN UMEÅ

RESIDENSSTADEN UMEÅ, grundad 1624, blir vår utgångspunkt för denna litterära resa i Västerbotten. Umeå i litteraturen är dock inte något rikt kapitel förrän Thorsten Jonssons första noveller utkommer sent på 1930-talet, men då är kvaliteten och glansen genast desto högre. Dessa noveller har knappast överträffats i sin art i vår litteratur.

Men vår resa börjar med Lars Widding, populär krönikör om historiska ämnen och särskilt uppskattad för romanserien om borgarstaden Umeås människor från 1920- till 40-tal. Denna krönika har två genomgående personer, patron Robert Sullivan och pigan Ida Kristina Johansson. Dessa är formade efter två levande historiska förebilder, konsul Thorsten Hellström vid Sandviks ångsåg och restaurangchef Sigrid Holmström vid Sävargården, vilka i romanen framställs som bosatta i Ringstrandiska villan, Storgatan 67. Denna gårdsplan blir alltså vår utgångspunkt på färden, och här umgicks stadens bättre kretsar i länsresidensets närhet. Själva villan är från 1899 och byggherren Nils Ringstrand blev själv i sinom tid landshövding. Widdings skylt är placerad vid Sävargården på Gammliä i Umeå.

Sedan åker vi ut till länets södra landsbygd, över älven, förbi Röbäck, Djäkneböle och Gräsmyr, ungefär 4 mil till det lilla jordbrukssamhället Hörnsjö. Här föddes vid förra seklets början Thorsten Jonsson, västerbottensdialektens förste litteräre mästare och här bodde han sina första år på övervåningen i huset med lanthandeln som hans far drev. Vid EFS bönhus i Hörnsjö återfinns Thorsten Jonssons skylt.

Sedermera flyttade familjen in till Umeå, och just detta utbyte mellan stad och omgivande landsbygd är ett viktigt tema i Jonssons författarskap.

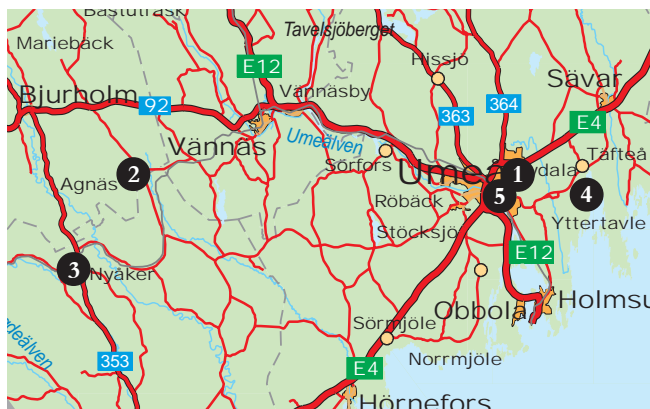
Vid vägskalet i Hörnsjö tar vi vägen söderut till närbelägna Nyåker, som är författaren och fotografen Sune Jonssons uppväxtort. Dennes far var också handelsman men butikshuset är idag rivet, det stod i backen ner mot stationsbyggnaden. Intill samhällets centrala vägkorsning, som var Jonssons lekplats i barndomen, står nu i stället ett alldeles nytt järnvägs-museum tillägnat de berömda Tallbergsbroarna över Öreälven.

*Nyåker är Sune Jonssons uppväxtort och hans skylt är placerad vid byns järnvägsmuseum.
Foto: Roland Berggren/VK.*

SKYLRTARNAS PLACERING

1. Lars Widding, Umeå
2. Thorsten Jonsson, Hörnsjö
3. Sune Jonsson, Nyåker
4. Astrid Våring, Innertavle
5. Lars Lundkvist, Umeå

Byggandet av den mellersta bron utgör ämnet för Jonssons roman Brobyggarna. Museet är sammanbyggt med hembygdsgården, som sommartid har servering, och utställningen är i sin omsorg om tidsfärg och järnväglivets föremål en veritabel pärla att besöka. Sune Jonssons skylt är placerad intill museet.

Om vi därefter följer väg 353 ner mot Nordmaling, passerar vi jordbruksbyn Baggård i en vacker sluttning ner mot Sunnansjön. Här har Sune Jonsson fotograferat flitigt hos jordbrukarparet Helmer och Beda Jonsson, vilka blev något av hans favoritmodeller framför kameran. Vissa kända bilder har han också tagit efter den närbelägna Höglandsvägen. Vi åker nu tillbaka mot Umeå längs E4:an och via nya Kollbäcksbron kommer vi öster om staden förbi Tavlesjön (Nydalassjön) till byn Innertavle. Här utspelar sig Astrid Värings mest kända romaner *Frosten* och *Vintermyren*. Det kallstråk varur kölddimmorna lyfte under stor-svagåren på 1860-talet, tycker man sig ännu kunna ana på lägdorna norr om samhället, som fortfarande kan uppvisa vackra exempel på ursprungliga timmerhusmiljöer. Skylten till påminnelse om Astrid Värings författarskap återfinns vid bygdegården mitt i byn.

Vi återkommer nu till tätorten. Vi kommer in österifrån till stadsdelen »Öst på stan«, som är poeten Lars Lundkvists särskilda revir. Här växte han upp i trähuset med adress Skolgatan 120. Huset står kvar på sin hörmtomt, vilken förr vätte mot järnvägens hamnspår och bär stora björkar likt kandelabrar på tomt. Här återfinns Lars Lundkvists skylt i en trädunge på ett hörn av kvarteret Rosendal. Vintertid finns här en skridskobana vilken en gång var ishockeylaget Björklövens födelseink. Detta är poetens trakt för lek och upptåg i ungdomen.

Få svenska städer äger så knivskarpa bilder av sin stadsmiljö som Umeå genom Lars Lundkvists diktsamlingar.

INLANDET FRÅN LYCKSELE

EN FÄRD LÄNGS E12:AN och Umeälven leder till Lycksele efter 12 mil. Även denna stad räknar sin äldsta historia från 1600-talet, och får sin betydelse först som samisk marknadsplats och senare på 1800-talet som ledande handelsort för sågverksbolagen. De nationellt mångomtalade Baggbölerätttegångarna ägde rum i Lycksele tingshus åren 1867–68, och från Djupskolavan söder om stadskärnan stals det beryktade beslagstimmer som striden den gången stod om. Skogsindustrin har alltid varit en ledande och omstridd näring i dessa trakter.

I det lilla samhället Betsle, strax norr om Lycksele, bodde Elisabeth Rynell under 1980-talet och fängslades av landskapets karga och kärva skönhet. Stöttingfjället är ett lågfjällsområde som mynnar ut i Balberget vid Bjurholm, och till dessa marker har författarinnan förlagt handlingen i sin roman Hohaj.

Åk väg 360 från Lycksele mot Vilhelmina förbi lidbyarna Bäverträsk och Vinliden så passerar ni Öreälven några gånger, samma vattendrag som nere hos Sune Jonsson i Nyåker. Kring Norrbäck är raksträckorna ändlösa, liksom utsikterna, detta är verkligen Hohajland. På Uttermansgårdens vägg i Norrbäck återfinns Elisabeth Rynells skylt. Här är också ett lämpligt rastställe med servering sommartid. Risträsk strax därefter är en av Sveriges högst belägna jordbruksbyar, och värd en avstickare.

Vi passerar under vår färd Vilhelmina där Sune Jonsson utförligt dokumenterade kronotorparnas liv på 1960-talet kring Mötingselberg norr om samhället, och fortsätter mot nybyggarnas trakter på vägen mot Saxnäs. Linnea Fjällstedt bor numera i Lövnäs men växte upp i Stalon. Till Set Perssons lanthandel mitt i samhället hade hon många gånger ärenden som flicka.

Här är skylten om Linnea Fjällstedt placerad. Även hennes uppväxthemman och gamla skolhus finns kvar i trakten. Linnea Fjällstedt har tagit som sin livsuppgift att in i minsta detalj lyfta in nybyggarnas strävsamma liv i litteraturen.

Men den förste som skildrade nybyggarnas liv i romanform var Bernhard Nordh. Han kom till väglöst land i Marsliden år 1936, intervjuade ättlingar till byns första nybyggare och skrev

*Elisabeth Rynells roman Hobaj utspelar sig i lågfjällsområdet Stöttingfjället.
Foto: Roland Berggren/VK.*

SKYLRTARNAS PLACERING

1. Elisabeth Rynell, Norrbäck
2. Linnea Fjällstedt, Stalon
3. Bernhard Nordb, Marsliden
4. Helmer Grundström, Svanavattnet

sina populära böcker. Bilvägen tillkom 1951 och numera är fjällbyn lättillgänglig. Den vackra Trappstegsforsen passerar vi på vägen. En lokal förening har skapat ett museum efter det första nybyggarparet Lars och Brita Pålsson, som timrade sin första stuga här år 1856. I den låga stugan kan nybyggarens enkla och ändamålsenliga bruksföremål beskådas. Strax intill museet står Bernhard Nordhs skylt.

För att komma till Lappmarkens förste och mest betydande diktares marker, Helmer Grundströms i Svanavattnet, måste vi nu ta en omväg tillbaka. I höjd med Linnea Fjällstedts Lövnäs svänger vi till höger, mot Högland och Dorotea och åker över Gitsfjällets utlöpare. Vi passerar genom Dorotea och åker mot Åsele väg 92 och tar höger mot Svanavattnet. Alldeles vid Ångermanlandsgränsen ligger byn där Grundström växte upp på ett dagsverkstorp på en udde i sjön.

Torpet är nu nedbrunnet, men man kan föreställa sig hur poeten från bortre stranden upplevde de bättre situerade gårdarna i byn. Det sociala perspektivet var centralt för den förste poeten från Norrland av riks betydelse. I Stockholm tillhörde han Klara-bohemernas krets, men tillbringade sitt liv pendlande mellan sina två geografiska poler. Hans dikter är numera flitigt tonsatta av trubadurer. Det vackra biblioteket i Dorotea är värt ett besök och där finns också delar av författarens bibliotek samlat. Grundströms skylt är placerad vid gamla skolan i Svanabyn.

Bernhard Nordb var den förste som i romanform skildrade nybyggarnas liv i trakterna kring Marsliden. Foto: Roland Berggren/VK.

Linnea Fjällstedt har skrivit om det strävsamma livet i fjällområdena kring Saxnäs. Foto: Roland Berggren/VK.

Helmer Grundström, Lappmarkens förste och mest betydande diktare, växte upp i Svanavattnet. Foto: Roland Berggren/VK.

NORRA LÄNSDELEN FRÅN SKELLEFTEÅ

SKELLEFTEÅS STADSRÄTTIGHETER är från 1800-talets mitt och dess atmosfär är väsentligt annorlunda än Umeås. Här råder en vital entreprenörsanda, samtidigt som den äldre kulturen i byarna tydligt lever kvar. Detta ger staden en ovanlig prägel av modernt och gammalt i förening.

Från staden tar vi E4:an söderut och i höjd med Bureå svänger vi höger mot Sjöbotten och Hjoggböle. Dessa sammankopplade byar har gällt för att vara Sveriges författartätaste område, och spekulationer har rått om orsaken.

Författarna själva har talat om ett strängt och ordkargt klimat i trakten, som kontrast till ett friare berättarflöde bland folk inåt landet i norra länsdelen, men sammanhangen är inte helt uppenbara. Rikedomerna är dock obestridliga. Efter ett brett åkerfält och den första korsvägen, kommer vi till ett blekgrönt hus på höger hand och bredvid det ett gulmålat bönhus. Här bodde Per Olov Enquist intill 13 års ålder, i bönhuset satt han tålmodigt under gudstjänster och betraktade ett kvisthål i altartavlans träram. Utsikten mot träsket som man föreställer sig den i romanen *Kapten Nemos bibliotek* är delvis igenvuxen av sly men går likväl att känna igen. Skylten återfinns vid hemgården och bönhuset i östra delen av byn.

Vi fortsätter nu från Östra till Västra Hjoggböle, från den andliga byhalvan till den världsliga. Vid affären i Hjoggböle tar vi vänster söderut mot Burträsk och kör någon kilometer, tills vi kommer till ett rödmålat hus med rutat tak på vänster hand. Detta hus har fostrat två författare, syskonen Anita Salomonsson och Kurt Salomonson. Huset som ligger i en sluttning, är idag i annans ägo och får betraktas på håll.

Vägen hade förr en annorlunda sträckning och den nu så beskedliga bäckravinen hade då ett större djup. Från denna utkantsstuga kommer sålunda två skarpa författarpersonligheter, två syskon, han den främste skildraren av efterkrigstidens svenska industrisamhällen, hon förmedlare av det likaså länge osedda kvinnolivet på landsbygden. Han styrs av sin vrede, hon av sin mildhet.

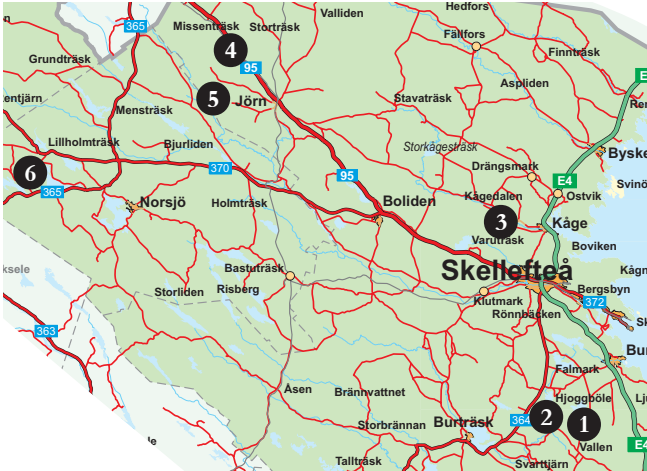
Tillsammans är Kurt Salomonson och Anita Salomonsson en unik kombination i litteraturen. Skylten är placerad vid

*Per Olov Enquist bodde intill 13 års ålder i Östra Hjuggböle i det blekgröna huset. I förgrunden det gula bönhuset som är skildrat i flera av Enquists verk.
Foto: Roland Berggren/VK.*

SKYLTAARNAS PLACERING

1. P O Enquist, Östra Hjuggböle
2. Kurt Salomonson / Anita Salomonsson, Västra Hjuggböle
3. Åke Lundgren, Kusmark
4. Sara Lidman, Missenträsk
5. Birger Vikström, Granbergsträsk
6. Torgny Lindgern, Raggsjö

bönhuset i västra delen av byn.

Nästa anhalt för oss rakt igenom Skellefteå på E4:an norrut till Kåge. Avtagsvägen till vänster just norr om Kågeälven leder till Kusmark, där Åke Lundgren söker sitt ursprung. Han förvaltar skogslandets historia och muntliga tradition i sitt författarskap, i ett geografiskt stråk motsvarande samebyarnas flyttleder mellan kusten och Malå. Hans skylt återfinns i en liten park mitt i samhället Kusmark, nära till så väl kyrka som barndomshemmet i Bäckmorán, vid en liten väg någon mil norrut från tätorten.

Längs den vackra Kågedalen, där vägen löper genom byar i grann sydsluttning mot älven, söker vi oss upp mot Jörn. Först kommer Österjörn, som var det ursprungliga samhället innan järnvägen flyttade dess tyngdpunkt en halvmil västerut. I Österjörn står en praktfull kyrka och på kyrkogården ligger Birger Vikström begravd, likaså Sara Lidman. Eposet i sju delar om Jernbanans ankomst till Västerbotten är författarinnans krönande arbete och ett storverk i svensk litteratur. Sara Lidmans förhöjelse av den lokala bondskan till en expressiv verbal musik, knottig och sjungande, saknar motstycke som språklig skapelse. På den numera nedlagda järnvägsstationen, alias Lillvattnets station, kan resenären begrunda denna gärning i närheten av rälsjärnets sång.

Vi fortsätter nu västerut någon mil till det lilla samhället Granbergsträsk, där Birger Vikström växte upp. Som framgår av den självbiografiska boken *De lyckliga åren*, en ovanligt doftrik barndomsskildring av småfolksliv, bodde Vikström längst österut i byn, uppe på liden som nu bara är gräsvall. Hans skylt står intill det gamla skolhuset, där han en gång var elev. Huset är idag byns hembygdsgård. Byn är sig ganska lik från författarens dagar och det är lätt att här i fantasin återvända till en svunnen tid. På Birger Vikströms tid var byvägen en återvändsgränd där ingen kom vidare, men idag kan man fortsätta i byns längdriktning och så småningom komma ut på riksväg 95 mot Glommersträsk. Då passerar man strax några spännande avtagsvägar: till höger Ullbergsträsk, där ett museum för väckelserörelsen i Västerbotten finns att beskåda, och senare till vänster, Missenträsk, som är Sara Lidmans födelseby. Vill man se författarinnans egen närmiljö så passerar man först över

ett väldigt myrfält, vilket var ett av länets största utdikningsprojekt på sin tid. Överst på liden ligger Lidmans hemman som idag är donerat till Umeå universitet.

Sara Lidmans skylt är placerad på hemgårdens vägg i Missenträsk. Som framgår av romanen *Lifsens rot* arbetade Sara Lidmans mor som ung på mejeriet i Glommerträsk, och där i byn svänger vi av mot Norsjö på väg 365 och styr söderut för den sista anhalten på resan som är Torgny Lindgrens Raggsjö. Vi åker på en imponerande högplatå av skog och åsar förbi Gallejaur, Bäverhult och Norsjövallen, en sträcka på sådär 5 mil. Vi färdas i riktning mot Lycksele och på höger hand finner vi en vägvisare till Raggsjö.

I sin roman *Pölsan* vägleder författaren själv två besökare på motorcykel till sin hemgård, där en lungsjuk yngling, Torgny Lindgren, tar emot i köket. Huset återfinns längs byvägen ungefär halvvägs upp längs liden, det är gulmålat och numera i privat ägo och får betraktas på håll. I Lindgrens ungdom var hela åsen skogfri med en vid utsikt över den nedomliggande Raggsjön. Ett äldre timrat hus, som står kvar mitt i byn, var en gång handelsmännens lokal i *Ormens väg på hälleberget*. Idag har stordriften gjort sitt intåg i jordbruksbyn, till skillnad från förr i tiden, men näringen verkar tryggad och Raggsjö är inte på fallrepet. Torgny Lindgrens skylt är placerad vid byastugan i Raggsjö.

Och här sluter sig litteraturens kretslopp i Västerbotten. Om vi åkt upp till inlandsförfattarnas miljöer längs Umeälven norrut, så kan vi med fördel följa Vindelälvens dalgång söderut på återfärden längs väg 363. Sveriges största oreglerade vattendrag har sina mest spektakulära forsar vid Mårdsele, åtkomliga på hängbroar. Om dessa har veterligen ingen författare ännu skrivit, så uppgiften kan locka den som aspirerar.

Berättarnas län är genomsökt och genomkorsat. Litteraturen har visat sina underliggande former av natur och verklighet. Låt nu gärna läsningen av böckerna inspirera er efter hemkomsten. Och visst har Västerbotten blivit mera rikt och tankeväckande som ett resultat av resan?

Österjörns numera nedlagda järnvägsstation är omskriven i Sara Lidmans epos om Jernbanans ankomst.

Foto: Roland Berggren/VK.

Birger Vikströms skylt står intill det gamla skolhuset i Granbergsträsk där han en gång var elev.

Foto: Roland Berggren/VK.

Torgny Lindgren växte upp i det här huset i byn Raggsjö. Foto: Roland Berggren/VK.

Författarsyskonen Anita Salomonsson och Kurt Salomonsons barndomsbhem i Västra Hjoggböle. Foto: Roland Berggren/VK.

Dåtid möter nutid

– av Lena Kjersén Edman

Sveriges samtliga litteraturprofessorer upprättade våren 2004 en litterär kanon, en tjugo-i-topplista över Sveriges genom tiderna bästa skönlitterära verk. Värmlandsförfattaren Selma Lagerlöf finns med bland de två kvinnorna. Samt Sara Lidman från Missenträsk.

Jernbaneeposet är vårt kulturarv. Lagom till Sara Lidmans 80-årsdag gavs alla sju delarna ut som samlingsvolym: *Jernbanan 1 och 2*.

I de två sista delarna i denna släkt- och bysvit, *Lifsens rot* från 1996 och *Oskuldens minut* från 1999, är Sara Lidman mer självutlämnande och hudnära – och mer feministisk – än i de tidigare delarna. Genom att Anna-Stavas och Didriks storson Isak Mårten gift sig med den norrbottniska kvinnan Rönnog hörs nu ordningens, flitens och vredens stämma i byn Lillvattnet. (I porträttet av den längtande husmodern Rönnog finns det vissa likheter med Sara Lidman själv, men ändå mycket mer med författarens mor Jenny – i ungdomen mejerska liksom Rönnog). Vreden är »lifsens rot«. Rönnogs vrede kan vara skrämmande för nästminstingen Nanna. (Denna lilla flicka, pappans älskling, är född samma år som Sara Lidman). Men det är också mejerskans vrede som måste till för att inte storfamiljen ska gå under i »svält och svammek«.

Nu är hon inte längre hos oss. 16 juni 2004 avled vredens och glödens och kärlekens författare Sara Lidman.

A´Sara kom från förtegenhetens kulturbygd Västerbotten, men redan med stjärnexplosionen *Tjärdalen* (1953) hade hon vågat tala om så stora ting som oförrätter, ansvar och nåd. Hon diktade på ett märkvärdigt språk som var en egenuppfunnen hopfogning av bibliskt tungomål, dialektal skjelletbondska och vardagligt småpratande.

Sara Lidman vilar i samma grav som sina föräldrar på Österjörns kyrkogård. På samma kyrkogård är också Birger Vikström begravd.

De vackraste texterna i *Kropp och skäl*, klippboken som kom ut år 2003, är Sara Lidmans kärleksoden till diktarkollegerna

Sune Jonsson och Birger Vikström. »Fördömdade Birger! Ditt högmodiga Jobs-beläte! Din lavskrika! Rawåsik«, så apostroferar Sara Lidman sin egensinnige vän och nabo i essän »Om Birger – med rupris och linnéa«. Och så här påstår hon att det kan låta i Jörn när folket där stolt värderar sina två berömda författare:

»Sara är ju mer kändis utåt ...men vi som vet hur allting var egentligen – vi tror mer på Birger. Och så är han rolig. För det behöfs! Sannerligen.«

Sannerligen kan den seriösa, orädda och distinkt frispråkiga agitatorn Sara Lidman också vara rolig. Som när hon kommenterar att hon i klippboken ännu en gång skriver ilska artiklar om pornografi eller avfolkningen av Norrland: »Att de viktigaste ämnena återkommer från tidigare klippböcker beror på verkligheten. Att den inte har bättrat sig ett dugg sedan sist.«

Ett västerbottniskt stamträd har rötter som går tillbaka till en gemensam anfader från 1700-talet vid namn Zachris Nilsson. Zachristrådets 1900-tals grenverk består av litterär inavel. Där återfinns såväl Sara Lidman som Torgny Lindgren, P O Enquist, Lars Lundkvist och Åke Lundgren. Ja, alla dessa författare – med efternamn hämtade från naturriket – är faktiskt släkt med varandra. Också genetiskt. (Det finns också ett geografiskt författarrevir i norra Västerbotten. I det björnreviret på fem kvadratmil ligger Sara Lidmans, Torgny Lindgrens, P O Enquists, Anita Salomonssons och Kurt Salomonssons barndomshem.)

Sara Lidman ger i Birger-essän sin alldeles egna version av släktförhållandet mellan sig själv och två av hennes vittberömda grannar:

»Ingendera av de byarna såg jag i barndomen. Granbergs-träsk, Birgers hemby, ligger fem kilometer från Missenträsk. Och Raggsjö, som är Torgny Lindgrens hemby ligger fem mil bort. Fågelvägen.

Torgny är min farfars farfar. Men Birger är min bror, mitt hjärtesysskon. Så int kan jag skriva om honom – utan att förråda mig själv.«

Att vänskapen mellan de tre stora romanskaparna från Sveriges författartätaste område, a´ Sara och n´ Torgny och n´ P O, varit stark ända sedan 1960-talet är väl känt. Men efter

Sara Lidmans bortgång formulerades också av många en tanke om att det ännu inte utretts ordentligt vad hennes författarskap betytt för de två andra något yngre vittberömda författarna.

*Elisabeth Rynell (i förgrunden)
och Sara Lidman.*

Foto: Björn Wanbatalo/VK

LINA SJÖBERG OCH ELISABETH RYNELL

Sara Lidman var och är en stor inspiratör. För författarna Lina Sjöberg och Elisabeth Rynell tror jag att hon också var en god moder.

Missionärsdottern Lina Sjöberg är bördig från Bjurholm, Fredrika, Tanzania och Umeå. Hon är teolog, kulturskribent och författare till den kritikerrosade brevromanen från 2005, *Resa till Port Said*. Berättelsen, som utspelas i Afrika på 1940-talet och i Sverige i modern tid, handlar om sorgen över alla de möjligheter som vi måste välja bort i livet.

Under arbetet på romanen blev Lina Sjöberg, som är född 1973, ivrigt uppmuntrad av Sara Lidman. De två författarna från olika generationer hade fått nära kontakt med varandra i samband med Lina Sjöbergs forskning om dialogen mellan

Saras romaner och bibelns berättelser. För Moseböckerna ekar i *Din tjänare hör* (1977) och de andra böckerna i »Jernbanan«.

Elisabet Rynell är en stockholmsflicka som aldrig känt sig hemma i sin barndoms förortsmiljö. Hennes författarskap har istället rotat sig djupt i den västerbottniska naturen och kulturen. Kanske är hon den mest hembygdspatriotiska av alla 2000-talets västerbottniska författare! Kännetecknande för Elisabet Rynells intensiva, vemodiga och vackra prosa – såväl i *Hobaj* (1997) som i den Augustprismominerade *Till Mervas från 2002* – är att romanspråket ligger nära lyriken.

I Elisabet Rynells melankoliska diktsamling *I mina hus* (2006) finns, liksom i Sara Lidmans och många andra västerbottningars författarskap, många allusioner på texter i Gamla Testamentet. Hagar är ju namnet på patriarken Abrahams bihustru – men också namnet på sockenhorans spotska dotter i »Jernbanan«, hon med varjmössan som gör Didrik sjuk av åtrå. Sara är, som alla religiöst intresserade känner till, namnet på Abrahams hustru, kvinnan som var ofruktsam men som när Abraham var närmare hundra år och hon själv nittio år födde sonen Isak. I Elisabet Rynells ömsint vackra dikt »Saras ansikte«, som handlar om Sara Lidmans liv och litteratur och som utspelas i författarens sjukrum, anas också kontureerna av den gammaltestamentliga Sara. Jag citerar några strofer:

*jag vet hur det var: jag
gick in i rummet där var hela ansiktet
som grävde sig fram till mig genom långa
tunnlar ansiktet som jag böjde mig
ned över*

*alla trådarna
utsläppta som hår*

*rummet är bräddfyllt av ansikte Statt upp statt
upp och gå du moder magna mater du barn du allra-
heligaste jungfrukossa gammelgallko statt upp
och gå*

*Ögonen som ser rätt in
När de läser mig: Är det dags? Blir det
In i det större in
i fadern*

RÖSTER I VÄSTERBOTTEN

Röster i Västerbotten heter en antologi från år 2003, utgiven av Åke Lundgren. De texter som återges i antologin har inte med länet Västerbotten att göra, utan med landskapet Västerbotten. Alltså har författare från de delar av länet som utgörs av Lappland inte blivit representerade i antologin. Men hur man än har gjort gränsdragningen – så många västerbottensförfattare det finns! Åke Lundgren försökte en gång räkna dem alla, men när han hade kommit till 150 stycken så tröttnade han.

Få av alla dessa begåvade skrivande västerbottningar skildrar modernt stadsliv. En icke-religiös och urban tillvaro utan kokkaffe, snusdosa och skoter efterlyses härmed i den moderna litteraturen! I Skellefteå finns det ett synnerligen dynamiskt musikliv och studentstaden Umeå med sin mycket unga befolkning har kallats Sveriges modernaste stad. När ska detta märkas i novellerna och romanerna?

Till de författare som ofta får goda recensioner och som har hängivna läsare hör Göran Burén och Göran Lundin, de två männen bakom Ord & Visor Förlag i Skellefteå. Om man ska sätta etikett på författarskap, vilket alltid är tveksamt, så skulle man kanske kunna kalla mångsysslaren Göran Burén för realistisk proletärförfattare medan Göran Lundin växlar mellan olika romangenrer: Dokumentärroman, kriminalroman, historisk roman och ungdomsroman. Båda författarna har ett tydligt samhällsengagemang, vare sig handlingen i deras prosa utspelas i nutid eller i det förgångna. Göran Buréns debutroman *Vårflod* från 1981 handlar om den norrländska skogsbrukskonflikten sex år tidigare. I *Malin och sjungaren* från 2002, den första delen i en planerad serie, är handlingen förlagd till 1680-talet. Burén skildrar drastiskt hur eländiga bybor i Umetrakten kämpade mot världslig och kyrklig överhet för att klara sin överlevnad.

Ett debattinlägg om de icke renskötande samernas ställning i Sverige var busschauffören Göran Lundins inträdesbiljett till den litterära världen. Att han är en skicklig deckarförfattare har han med bravur visat med *Busschauffören som försvann* (1983) och *Döden på Norrbyskäer* (1987).

Sedan finns det förstås också romanförfattare från Västerbotten som efterhand ändrat sin yrkesbana. Den redan i unga år

*Överst: Utplacering av Lars
Lundkvists skylt Öst På
Stan i Umeå.
Till vänster: Göran Burén.
Lilla bilden: Stig Larsson.
Foto: VK:s bildarkiv*

geniförklarade Stig Larsson, född i Skellefteå 1955 och uppvuxen i Umeå, är en sådan. Han har skrivit både lyrik och prosa och har väckt stor uppmärksamhet som dramatiker. Den väl mottagna romanen *Njår* från 1984 har Stockholm, Villhelmina och Umeå som geografiska hållpunkter. I samband med att Stig Larssons klippbok med trettio års kulturartiklar kom ut år 2006 förklarade han i kulturprogrammet Babel att han slutat skriva därför att han kräver av sig själv att resultatet ska bli »något han aldrig sett förut«. Stig Larsson jämförde den fråga han fick i Babel om varför han slutat skriva skönlitteratur med att någon skulle uppmana Patrik Sjöberg att »hoppa lite« igen.

POESI. LARS LUNDKVIST OCH FLER

År 2003 kom *Utwind*, den sjuttiofemåriga djupt lärde Lars Lundkvists artonde diktsamling. Poeten Ida Linde, som liksom Lundkvist är uppväxt i Umeå, är femtio år yngre. Kan det finnas några som helst beröringspunkter mellan *Utwind* och Ida Lindes monologiska nattsvarta lilla diktsvit från 2006 *Maskinfläckans testamente*? Jag finner vissa likheter i uttrycken för sorg över världens tillstånd, i surrealistiska inslag och i fascinationen i orden.

Men den känsla av glädje och tacksamhet för de små och nära tingen som alltid emanerar ur Lars Lundkvists lågmälda poesi är främmande för Ida Lindes ilska och modiga maskinflicka. Flickan, som har en tatuering som föreställer två träd och en människa som vänder träden ryggen, är fenomenal på att skapa flera ord av ett, men hon plågas av en så brutal dödsskräck att hon önskar att hon var en maskin.

En av Lars Lundkvists mildt och vemodigt trösterika dikter i *Utwind* heter »Amen«:

Vilande

*mot den varma stenmuren
en sensommardag*

*Känner stenen
min värme?*

Förundran

Livgivelse

Även

Ett vackert ord –

Kanske.

Västerbotten tycks inbjuda till poetiskt skapande. Av länets många underbara lyriker vill jag här bara nämna några nutida namn: Erland Flemming, Pär Hansson, Kerstin Thorórk, Maria Larsson, Eva Nilsson och Roger Melin.

NYA BERÄTTELSE

Den flitige och begåvade Åke Lundgren avslutade år 2001 trilogin om pojken Björn med *En tid av drömmar*. Tiden i denna utvecklingsroman (författarens sjuttonde roman) är ungdomskulturens 1960-tal. Det gamla västerbottniska jordbrukssamhälle där drömmaren Björn vuxit upp, tvingas följa med i förändringarna. Björn börjar med hjälp av popbandet »The Saundries«, där han är sångare, finna sin plats i en vuxen tillvaro.

»En berättelse om Guldriket och dess människor«. Så marknadsförs år 2006 *Guldfeber*, en fängslande berättelse i ord och bild av Åke Lundgren där författaren skildrar hur guldlet för hundra år sedan på gott och ont förvandlade Västerbotten. Gruvor öppnades och samhällen föddes bland myrar och ödemark vid Adak, Boliden och Kristineberg. Åke Lundgren menar att Klondyke-berättelsen är utan slut för fortfarande lever den febriga drömmen om Guldriket bland människor i norra Sverige.

Anita Salomonssons *Armade cykel*, den stillsamma berättelsen från år 2004 om Mjödattensparet Hjalmar och Frida, »Den Mycket Elskade Vennen«, börjar i det tjugonde århundradets första decennium då en miljon svenskar blev amerikaner. Läsaren får sedan följa Hjalmar och hans familj genom fyrtio år – krig och börskrascher mullrar i bakgrunden – fram till den moderna tid då tonårsflickorna i Hjoggböle gick klädda i playboyskor och utsvängda byxor, inhandlade på Gul och Blå i

Från Västerbottensteaterns uppsättning av Pölsan 2004. Foto: VK:s bildarkiv.

Anita Salomonsson. Foto: Torkel Olofsson/VK

Stockholm. Romanen *Armade cykel* är en ensamhetens och ömhetens gripande livsdrama med inslag i väven av både tragedi och komedi. Liksom så många andra västerbottenromaner har också denna tunga bibliska referenser. Historien om det åldrande paret Hjalmar och Frida är ännu en variant på historien om Abraham och Sara.

Hösten 2004 hände det mycket för författaren P O Enquist. Han fyllde sjuttio år, hans tionde roman *Boken om Blanche och Marie* kom ut och han fick ett nyinstiftat litterärt pris uppkallat efter sig. Den tidigaste inspirationen till romanen – som blandar fakta och fantasi och har makt, vetenskap och kärlek som tema – fick författaren redan för tjugo år sedan då han besökte biblioteket i sjukhuset La Salpêtrière. Där såg han den målning som visar hur läkaren J M Charcot på 1870-talet behandlade patienten och älskarinnan Blanche Wittmans hysteri med hypnos. P O Enquists ambition med sin Augustusprismominerade roman var att ställa den obegripliga historien om den stackars Blanche mot den rationella berättelsen om hennes nära vän, Nobelpristagaren Marie Curie. Den storartade vetenskapskvinnan Marie Curie drabbades av omgivningens fördomar mot sitt kärleksliv men orkade stå emot trycket.

En stor och tung bibelutgåva med fransmannen Gustav Dorés storvulna och ganska skrämmande illustrationer fanns i många hem när Torgny Lindgren växte upp på 1940-talet. Med den vackra och djupt originella romanen *Dorés bibel* (2005) fullbordar Torgny Lindgren den triptyk vars andra delar är *Hummelhonung* och *Pölsan*. Tjugofem år har det tagit författaren att skriva de tre böckerna. I böckerna diskuteras Ibsens tes om att man inte får ta livslögnen från en människa och Torgny Lindgren har hävdad att det demokratiskt trösterika budskapet i dem är ett och detsamma: »Nåden står utanför alla regelsystem. Nåden känner ingen lag«.

KATARINA MAZETTI OCH SOLJA KRAPU

Få författare från Västerbotten har så hängivna fans som Katarina Mazetti, som numera utvandrat från Umeå till Lund, eller Solja Krapu, som invandrade till Umeå från en stad i Finland i femtonårsåldern. Men så är dessa två kvinnor också

något (nej, mycket) av tusenkonsträrer och de är grandiosa snabbkäftade men också lyhörda estradörer. Förutom att de båda flitigt skriver för alla åldrar spelar Katarina Mazetti dragspel och bas och Solja Krapu är flerfaldig SM-vinnare i Poetry Slam. Solja Krapus estradpoesi finns utgiven i bokform i samlingarna *Jag behöver busschauffören* (2003) och *Det började så oskyldigt med diskbänken* (2006)

Katarina Mazetti siktar på att bli litterär tiokampare med böcker i minst tio olika genrer. Bilderböcker, mellanåldersböcker, ungdomsböcker, romaner, novellsamlingar, deckare, kåserier samt en handbok för martyrer har hon redan avverkat. Gemensamt för allt hon skriver är den humoristiskt rappa stilen och att hon har vingar på orden.

I den tragikomiska relationsromanen *Familjegraven* (2005) är det omaka paret Desirée och Benny från megasuccén *Grabben i graven bredvid* tillbaka! Framgången med *Grabben*-boken från 1998 medförde att författaren länge hörde till de tre stora M som toppade listan över mest sålda pocketböcker: Mankell, Marklund och Mazetti. Bibliotekarien Desirées liv bland bokhyllor känner Katarina Mazetti väl till. Men hon kan också använda sina egna livserfarenheter i skildringen av bonden Bennys strävsamma tillvaro bland kossor och gödselplattor. I vartannat kapitel får vi Desirées berättelse, i vartannat Bennys. De två möttes på kyrkogården och oväntat – särskilt för dem själva – blev de förälskade i varandra. »Det sa inte klick precis«, var Bennys kommentar. »Det kändes mera som om jag råkade luta mig mot elstängslet.«

Eva-Lena är jagberättaren i Solja Krapus debutroman från 2005, *Mogen för skrubben*. En utvecklingsroman är detta men också något så ovanligt som en nutida skolroman med politisk udd. Eva-Lena är högstadielärare i Umeå. Hon är en trettioårig trebarnsmamma som i femton år har undervisat i svenska och engelska och hon har behov av att ha kontroll över sitt privatliv och sitt yrkesliv. När hon har cyklat till skolan en sen fredagskväll för att förbereda nästa veckas undervisning – går dörren till kopieringsrummet i baklås. Två dygn får den effektiva men inte lyckliga kvinnan tillbringa inläst i en skrubben.

Jag lovar att äta upp mina gamla skolbetyg om inte *Mogen*

Författaren och poeten Solja Krapu. Foto: Björn Wanbatalo/VK

för skrubben kommer att diskuteras hej vilt i kollegierummen ute på skolorna. Lars Widding har härmed fått konkurrens i sin roll som staden Umeås litterära beskrivare. För det är Umeås och Västerbottens årstider och företeelser som Solja Krapu skildrar. Våra björkar, kondis, parker, gator, skolor, myggspiraler och skandaler. Nydalasjön, ÖK, Waldorfskolan, Hagamannen och snö redan den 19 oktober.

UNGDOMSBÖCKER FRÅN VÄSTERBOTTEN

Läraren och författaren Frida Åslund (1879–1938) var vid tiden för den stora branden i Umeå en frejdig liten flicka som bodde i sista huset öst på staden – det som nu är hörnet Pilgatan/Kungsgatan. Fridas lekkamrat hette Folke och Folkes storebror var den kände musikskaparen Wilhelm Peterson-Berger. Frida Åslunds roliga självbiografiska trilogi, vars första del heter *Folke och Frida. Berättelser om två små ostyringars öden och äventyr* (1925), kan ses som en föregångare till Astrid Lindgrens busbarnbok *Madicken*.

Den mest kända av alla norrbottniska barnskildringar, *Barnen ifrån Frostmosjället*, har superiets elände som ett viktigt tema. Lyckselebon Gun Jacobson (1930–1996) hör till de få norrländ-

ska författare som i modern tid fört vidare Laura Fitinghoffs engagemang för nykterhetsrörelsen. Men år 1971, när Gun Jacobson publicerade sin mycket uppmärksammade ungdomsroman *Peters baby*, var det dock inte nykterhetsfrågan utan könsrollsfrågan som livligt debatterades. Huvudpersonen i boken, tonårige Peter som blir pappa, slutar att dricka mellanöl när hans ansvarskänsla för den lilla dottern växer – och därmed »bevisar« Peter att också en mycket ung man kan ta huvudansvaret för sitt barn.

Börje Lindström är uppvuxen i Latikberg nära Vilhelmina och hans barndomsmiljö tecknas drastiskt i ungdomsboken *Vitterväder* (1988), en blandning av ockult äventyrsbok och skräna. Här super karlarna och här tror de gamla fullt och fast på vittra och annat skrömt.

Västerbottningarna Katarina Mazetti, Maja Hjertzell och Katja Timgren hör till eliten bland svenska ungdomsboksförfattare. De skildrar västerbottniska högstadie- och gymnasieungdomar i välskrivna och mycket omtyckta ungdomsromaner. Min favorit är Katarina Mazettis *Det är slut mellan Gud och mig*. Den sextonåriga Umeåflickan som berättar i boken heter Linnea och hennes bästa vän är död. Hela romanen är Linneas sorgearbete. Men boken innehåller också ordglädje, intelligenta tonårssamtal, nojs, ömsinhet, vemod och humor.

Visst finns det i *Det är slut mellan Gud och mig* (1995), Hjertzells *Före och efter Bella* (2002) och Timgrens *Det jag inte säger* (2004) en del norrlandsmarkörer: ortnamn som slutar på -sele, skottrar, hoppbackar, viltolyckor och immiga blåbär. Men 2000-talets västerbottniska ungdomsboks-ungdomar äter sällan palt men ofta pizza. Och när de blir upprörda morrar de snarare »fuck you« än »huvva«.

BÖCKER NÄMNDA I TEXTEN *med anknytning till Västerbotten*

Göran Burén: *Vårflod* (1981), *Malin och sjungaren* (2002)

Per Olov Enquist: *Kapten Nemos bibliotek* (1991),
Boken om Blanche och Marie (2004)

Maja Hjertzell: *Före och efter Bella* (2002)

Gun Jacobson: *Peters baby* (1971)

Solja Krapu: *Jag behöver busschauffören* (2002), *Mogen för skrubben*
(2005), *Det började så oskyldigt med diskbänken* (2006)

Stig Larsson: *Nyår* (1984), *Artiklar 1975–2004* (2006)

Sara Lidman: *Tjärdalen* (1953), *Jernbanesviten* (1977–1999),
Kropp och skäl (2003)

Ida Linde: *Maskinflickans testament* (2006)

Torgny Lindgren: *Ormens väg på hälleberget* (1982),
Hummelhonung (1995), *Pölsan* 2002), *Dorés bibel* (2005)

Börje Lindström: *Vitterväder* (1988)

Åke Lundgren: *En tid av drömmar* (2001),
Röster i Västerbotten – en antologi (2003), *Guldfeber* (2006)

Göran Lundin: *Busschauffören som försvann* (1983),
Döden på Norrbyskärs (1987)

Lars Lundkvist: *Utvind* (2003)

Katarina Mazetti: *Det är slut mellan Gud och mig* (1995),
Grabben i graven bredvid (1998), *Familjegraven* (2005)

Elisabeth Rynell: *Hobaj* (1997), *Till Mervas* (2002),
I mina hus (2006)

Anita Salomonsson: *Armade cykel* (2004)

Lina Sjöberg: *Resa till Port Said* (2005)

Katja Timgren: *Det jag inte säger* (2004)

Birger Vikström: *De lyckliga åren* (1954)

Astrid Varing: *Frosten* (1926), *Vintermyren* (1927)

Frida Åslund: *Folke och Frida* (1925)

BIBLIOTEK I VÄSTERBOTTEN

Bjurholms bibliotek, Rektorsgatan 2, 916 81 Bjurholm
0932-140 42, bibliotek@castor.bjurholm.se, www.bjurholm.se

Dorotea bibliotek, 917 81 Dorotea
0942-140 78, biblioteket@dorotea.se,
www.dorotea.se/kultur/bibliotek.phtml

Lycksele bibliotek, Norra Torggatan 12, 921 81 Lycksele
0950-168 25, biblioteket@lycksele.se, www.lycksele.se

Malå bibliotek, Skolgatan 2, Box 54, 930 70 Malå
0953-141 20, biblioteket@mala.se, www.mala.se

Nordmalings bibliotek, Kungsvägen 31, 914 81 Nordmaling
0930-141 75, biblioteket@nordmaling.se, www.nordmaling.se

Norsjö bibliotek, Skolgatan 26, 935 32 Norsjö
0918-142 55, biblioteket@nsk.norsjo.se, www.norsjo.se

Robertsfors bibliotek, Skolgatan 6, 915 31 Robertsfors
0934-140 24, robbib@robertsfors.se, www.robertsfors.se

Skellefteå stadsbibliotek, Kanalgatan 73, 931 27 Skellefteå
0910-73 61 00/01, stadsbiblioteket@skelleftea.se,
www.skelleftea.se

Sorsele bibliotek, Storgatan 11, Box 19, 920 70 Sorsele
0952-142 30, bibliotek@sorsele.se, www.sorsele.se

Storumans bibliotek, Stationsgatan 6, 923 81 Storuman
0951-141 80, biblioteket@storuman.se, www.storuman.se

Umeå stadsbibliotek, Rådhusplanaden 6 A, 901 78 Umeå
090-16 33 00/01/03, stadsbiblioteket@umea.se,
www.bibliotek.umea.se

Vilhelmina folkbibliotek, Folkets hus, 912 81 Vilhelmina
0940-141 60, kommunbiblioteket@vilhelmina.se
www.kommun-biblioteket.vilhelmina.com

Vindelns bibliotek, Störvägen 40, 922 32 Vindeln
0933-140 93, huvudbiblioteket@vindeln.se, www.vindeln.se

Vännäs bibliotek, Ö Järnväggsgatan 10, 911 81 Vännäs
0935-141 80, biblioteket@vannas.se, www.vannas.se

Åsele bibliotek, Lillgatan 2, 910 60 Åsele
0941-140 80, biblioteket@asele.se, www.asele.se

Västerbotten – Berättarnas län

I sin drastiska roman *Pölsan* från 2002 låter Torgny Lindgren, uppvuxen i byn Raggsjö, den läckra inälvsrätten pölsa vara en metafor för alla de olika historier och skrönor som berättas i länet Västerbotten. Västerbotten är sedan mer än ett halvt sekel vida känt för sina många storartade berättare.

Förunderligt nog kommer flera av dem – som Birger Vikström, Sara Lidman, Torgny Lindgren, Per Olov Enquist, Kurt Salomonson och Anita Salomonsson – från samma grannskap i norra Västerbotten.

A Sara från Missenträsk har viktiga föregångare.

På 1920-talet debuterade poeten Helmer Grundström från Dorotea och romanförfattaren Astrid Varing från Umeå. Båda var de besjälade av att sätta Västerbotten på den litterära kartan. Länets förste store modernist var den »hårdkokte« novellisten Thorsten Jonsson från Hörnsjö.

Andra kända västerbottensförfattare (det lär finnas över 150 stycken!) är Kurt Salomonson, Anita Salomonsson, Åke Lundgren, Stig Larsson, Elisabeth Rynell, Katarina Mazetti, Lina Sjöberg samt poeterna Lars Lundkvist, Pär Hansson och Solja Krapu. Och så har vi alla dess muntliga berättare ...

15 författarskyltar finns utplacerade i det västerbottniska landskapet.

Välkommen på en litterär resa tillsammans med två entusiastiska guider. Gunnar Balgård är kulturjournalist och poet och Lena Kjersén Edman är filosofie doktor i litteraturvetenskap.